

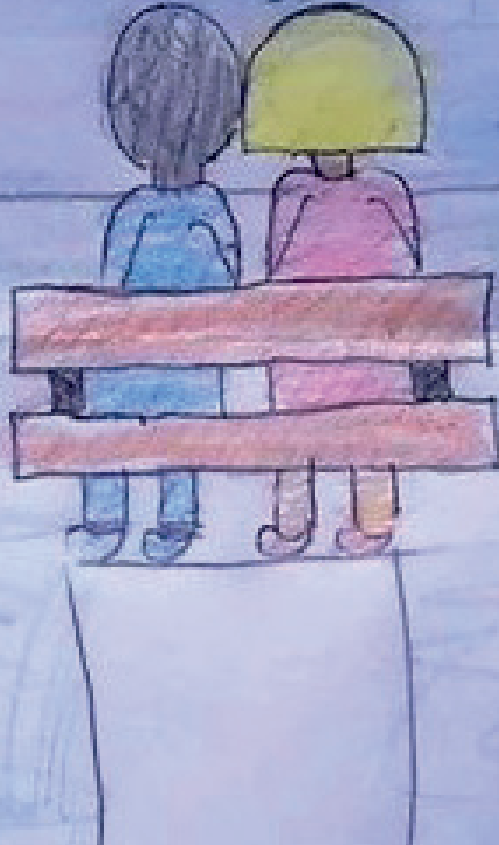

YANYANA
TÜRKİYE'NİN HER YERİNDE

Türkiye'nin Her Yerinde YanYana Projesi

Bütünleştirici Aile Programı Eğitmen Rehberi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

İçindekiler

► Bir İZ Derneği	2
► Türkiye'nin Her Yerinde YanYana Projesi	3
► Veli Destek Programı	4

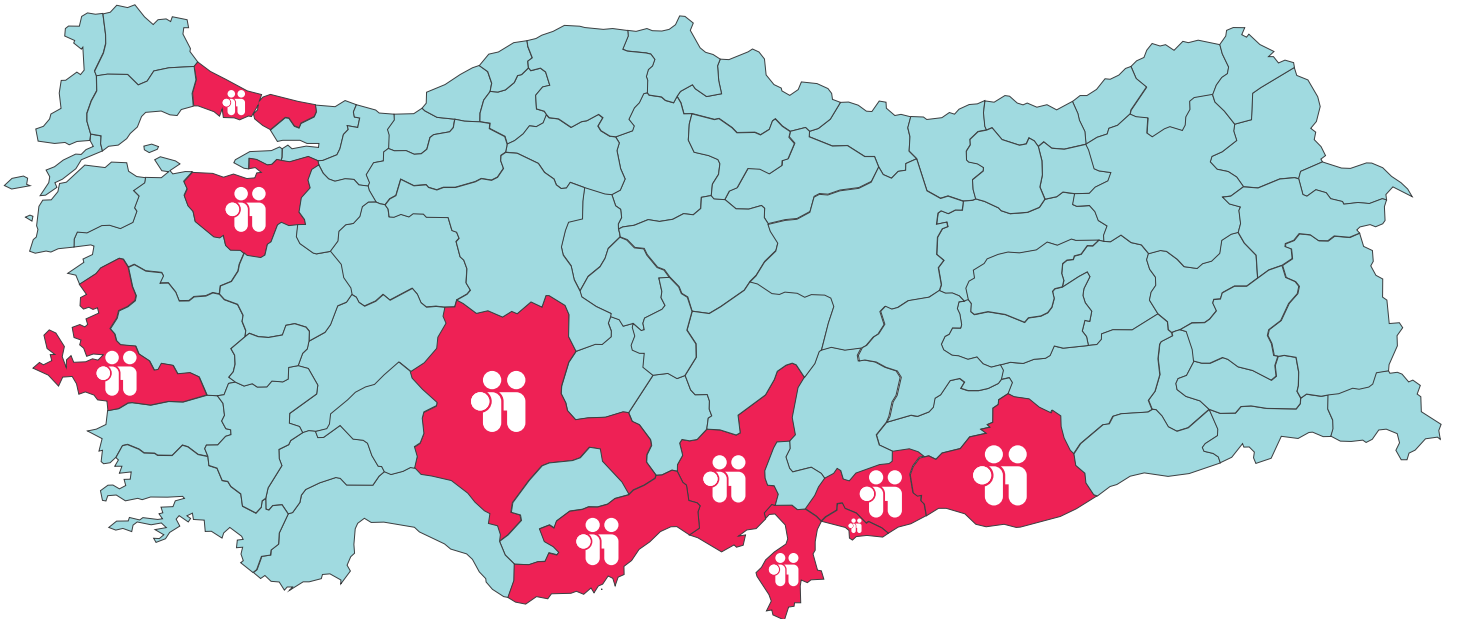
Birey ve Toplum Ruh Sağlığında İZ Derneği (Bir İz), toplumsal barışa hizmet edecek önleyici ruh sağlığı hizmetlerinin okullardan cezaevlerine, özel sektör kurumlarından sivil toplum örgütlerine toplumun her kesimi tarafından erişilebilir olması hayali ve umuduyla 2013 yılında kuruldu. Kuruluşundan bu yana, kadın, çocuk ve mülteciler başta olmak üzere bireyi ve toplumu güçlendirmeyi merkeze alan projeler geliştiriyor, eğitsel kutu oyunları, materyaller ve programlar üretiyor. Geliştirdiği ürünleri daha fazla faydalanıcıya ulaştırabilmek ve böylece çarpan etkisi yaratabilmek amacıyla, özellikle sosyal dezavantajlı gruplarla çalışan öğretmen, sağlık personeli ve sivil toplum üyeleri gibi kilit paydaşlara yönelik eğitimler ve kapasite güçlendirme faaliyetleri yürütüyor. Kamu, sivil alan ve özel sektör iş birlikleriyle gerçekleştirdiği kapsayıcı ve disiplinler arası projelerle toplumun ruh sağlığına duyarlı yaklaşımların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için çalışıyor.

Türkiye'nin Her Yerinde YanYana Projesi

“Türkiye'nin Her Yerinde YanYana” Projesi, Birey ve Toplum Ruh Sağlığında İZ Derneği tarafından, Avrupa Birliği Avrupa Komisyonu Temsilciliği, Demokrasi ve İnsan Hakları için Avrupa Aracı (DIHAA) desteğiyle, geçici koruma statüsündeki öğrencilerin sosyal uyumunun desteklenmesi, okullaşma ve okula devam oranlarının artırılması amacıyla yürütülmektedir. İlk fazı 2017-2018 yıllarında İstanbul'da yürütülen ve ikinci dönemi Aralık 2019'da başlayan projenin faaliyetleri Adana, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kilis, Konya, Mersin ve Şanlıurfa olmak üzere Türkiye'nin 10 farklı şehrini kapsamaktadır.

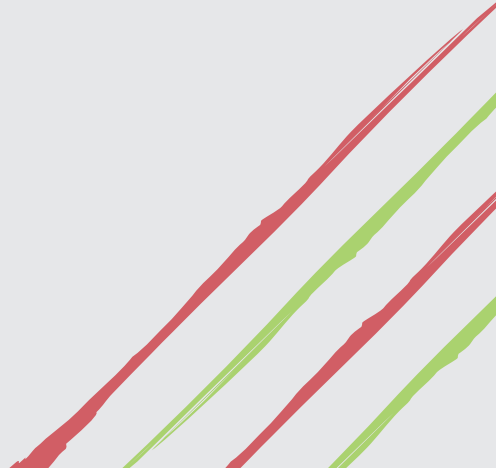
Türkiye'nin Her Yerinde YanYana Projesi ile;

- Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin Türkiyeli öğrencilerle birlikte eğitim gördüğü ilk ve orta öğretim kurumlarında görevli sınıf ve rehber öğretmenleri tarafından kullanılabilir Psikososyal Destek Programları, Kutu Oyunları ve Veli Destek Programı gibi sosyal uyumu destekleyici eğitsel araçlar geliştirilmesi,
- Geçici koruma statüsündeki bireylerin nüfusunun en yoğun olduğu Türkiye'nin 10 ilinde ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan rehber öğretmenlere yönelik eğitimler düzenlenerek proje kapsamında geliştirilen sosyal uyumu destekleyici araçların öğretmenlerle buluşturulması,
- Genel kamuoyunda farkındalık yaratma yoluyla sosyal uyum ve içermeye katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

VELİ DESTEK PROGRAMI

OTURUMLAR

UYGULAMAYA DAİR ÖNERİLER

Sevgili Öğretmenlerimiz,

Bu kitapçığın amacı, Suriyeli ve Türkiyeli öğrencilerinizin ailelerini bir araya getirerek, iki kültürün mümkün olduğunca birbirini tanıması, anlaması ve kabul edebilmesi için uygulayabileceğiniz atölyelerin detaylarını sizinle paylaşabilmektir. Bu atölyeleri her hafta aynı grupta düzenli olarak yürütebileceğiniz gibi, okulunuzun imkanları dahilinde farklı zamanlarda farklı gruplara da uygulayabilirsiniz. Atölyeleri yürütürken dikkat etmenizi önerdiğimiz bazı konuları vurgulamak isteriz.

*Atölyelere başlamadan önce, öğrencilerden veya velilerden size yardımcı olabilecek, Türkçe ve Arapça bilen bir çevirmen bulmanız atölye sırasında dil sorunu yaşamamanızı engelleyecektir.

*Bazı etkinlikler araç gereç gerektirdiği için önceden okuyarak hazırlanmanız kolaylık sağlayacaktır.

*Etkinliklerin çözümleme bölümlerinde faydalanmanız üzere kitapçığın sonuna eklenmiş bilgi notunu atölyeler öncesinde okumanızı öneririz. Zira hemen her atölyede bu bilgilere ihtiyacınız olacaktır.

*Atölyeleri gerçekleştirirken, mümkün olduğunca sandalyeli 'U' düzen kullanmanızı öneririz. Eğer okulun tiyatro salonunda çalışacaksanız ve sayınız yirmiyi aşmıyorsa sahneyi de kullanabilirsiniz. Eğer sınıf içinde çalışacaksanız ve ortam uygunsa masaları kenara çekip sadece sıraları birleştirerek 'U' düzen kurabilirsiniz.

*Gruplarda hem anne hem babalar varsa, etkinlikler sırasında eşleştirme yapmanız ya da grup oluşturmanız gerektiğinde cinsiyetlerin adil

dağılımına dikkat etmenizi öneririz. Öte yandan, cinsiyet dağılımını yaparken bulunduğunuz grubun kültürel özelliklerine uygun karar almanız gerekir. Katılımcıların karşı cinsten ötürü rahatsızlık duymalarına neden olabilecek bir durum oluşturmamaya özen gösteriniz.

*Atölyelerde katılımcıları yüreklendirmek, motive etmek önemli olmakla birlikte katılmayanları çok zorlamamak asloandır. Gruplarda yargılayıcı olan katılımcıları da duymak ama ortamı sabote etmelerini net bir şekilde engellemek grubun barışçıl devamlılığı ve daha sonraki atölyelerin sürekliliği için önemlidir.

*Atölyelerin hedefine ulaşabilmesi için Suriyeli ve Türkiyeli velilere eşit davranmaya ve söz hakkı vermeye dikkat etmenizi öneririz. İlaveten, Suriyelilerin ve Türkiyelilerin gruplaşmış olarak birbirlerinden uzak durmalarını engellemek için karma oturumlarını sağlamaya çalışınız. Bunun için velilerden önce mekânda hazır bulunarak gelenleri tek tek karşılamayı tercih edebilirsiniz.

*Bazı atölyeler kitapta belirtilen zamandan daha önce veya sonra bitebilir. Bu gibi durumlarda veda etmeden grubu bitirmemenizi öneririz. Süre uzuyorsa, bazı ısınma etkinliklerini atlayabilir ya da kısaltabilirsiniz. Benzer şekilde, grubunuzun ilgi ve ihtiyaçlarını gözeterak de bazı etkinlikleri uygulamayabilir ya da grubun özelliklerine göre uyarlayabilirsiniz.

Son olarak; atölyeler siz dahil oldukça daha keyifli ve verimli geçecektir. Dolayısıyla sizin de kendinize oyunlara katılma ve eğlenme fırsatı vermenizi diliyoruz.

OTURUM ÖNERİSİ 1: YANILMIŞIM

Amaç: Katılımcıların kendi ön yargılarını fark edip bu ön yargıların toplumda nasıl karşılık bulduğuna dair farkındalık kazanmalarını sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anne ve babalar

Süre: 90 dakika

Materyal: 1 adet top ve 'Hangisi?' sunumu

Uygulama:

Topla İsim Çevirme (20 dk.)

Katılımcılardan ayakta ve daire şeklinde durmaları istenir. Eğitimci eline aldığı topu, kendi ismini söyleyerek gruptan bir üyeye atar. Topu alan kişi de kendi adını yüksek sesle söyler ve başka birine atar. Top herkese atıldığı ve böylece tüm üyeler adını söylediği zaman ilk tur sonlanmış olur.

İkinci turda eğitimci, bu kez gruptan birinin ismini söyler ve topu onu atar. O üye de topu gruptan bir başkasına, o kişinin adını söyleyerek atar. Herkese top gelene kadar oyun devam ettirilir.

Harita (20 dk.)

Katılımcılardan, bulundukları mekânın harita olduğunu hayal etmeleri ve doğdukları şehirlere göre haritada yerlerini almaları istenir. (Eğitimci, kolaylık olması için herhangi bir yeri İstanbul olarak gösterebilir.) Ardından, herkes kendi doğduğu şehir ile ilgili bir şey söyler; örneğin 'Malatya kayısı ile ünlüdür.', 'Konya Mevlana'nın şehridir.' gibi.

Tüm katılımcılar doğdukları şehirle ilgili bilgi verdikten sonra, bu kez mekânın dünya haritasını temsil ettiği söylenir ve katılımcılardan yaşamayı hayal ettikleri yerlere göre harita üstünde yerleşmeleri sağlanır. Gittikleri o yerde gözlerini kapamaları, şu an için orada yaşadıklarını hayal etmeleri ve bulundukları yerden bir cümle söylemeleri istenir; örneğin 'Şu an Paris'te Eyfel Kulesi'nin tepesinden etrafı izliyorum.', 'Şu an Berlin'de en sevdiğim parkta yeşillikler üstünde uzanmış kitap okuyorum.' gibi.

Kim Kimdir? (40 dk.)

'Hangisi' sunumu gösterilir. Slayttaki sorular katılımcılara yöneltilir ve yanıt verirken seçimlerini neye göre yaptıklarını anlatmaları istenir. Eğer sorulardan herhangi birine iki farklı cevap gelirse, farklı düşünen grupların karşılıklı olarak konuşmasına fırsat tanınabilir.

Çözümleme Soruları

- Sunumdaki fotoğraflardan herhangi birini seçerken zorlandınız mı? Neler hissettiniz? Neye göre karar verdiniz? Yanıldığınızı fark ettiğiniz oldu mu?
- Sizce yaşamda her şey görüldüğü gibi midir?
- Gerçek yaşamda sizin de ön yargılarınız veya kalıp yargılarınız olabilir mi? Bunlar tutum ve davranışlarınızı nasıl etkiliyor sizce?
- Bu etkinlik size neler anlattı?

Çözümleme sırasında katılımcıları desteklemek için 66.sayfadaki bilgilerden faydalanabilirsiniz.

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

HANGİSİ SUNUMU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ ZENGİNDİR?

1-

2-

1.resimdeki kişi Phill Knight, 29.2 milyon dolara sahip.
2.resimdeki kişi Tolga Karel, tır şoförü

Hangisi genç?

• Saçların beyazlığından olsa gerek Tuncay Özkan, Mirkelam'dan bir miktar daha yaşlı görünüyor. Fakat onlar 1966 doğumlu.
• Canan Karatay ve Filtiz Akın pek göstermeler de yanı yaşta; her ikisi de 1943 doğumlu.

Hangisi pahalıdır?

İnternet alışveriş sitesinde 3.18 dolara satılmaktadır.

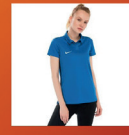
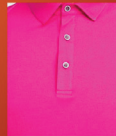

Sri Lanka'da iki yıl önce keşfedilen bu mücevher, şu an için dünyanın en büyük safiri olma özelliğini taşımaktadır. Tazın değerinin ise 100 milyon dolar ile 300 milyon dolar arasında değişmektedir.

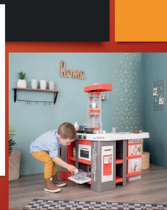
Hangisi erkek işi? Hangisi kadın işi?

Hangisi kadın tişörtü? Hangisi erkek tişörtü?

Hangisi kız? Hangisi erkek oyuncak?

OTURUM ÖNERİSİ 2: BİRLİKTE GÜÇLENEBİLİRİZ

Amaç: Katılımcıların yaşamdaki rolleri üzerine düşünerek rollerine dair farkındalık geliştirmelerini ve yaşam engelleri ile başa çıkma yollarını keşfetmelerini sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anneler

Süre: 90 dakika

Materyal: Katılımcı sayısı kadar renkli fotoğraf baskısı

Uygulama:

Sıfatlı İsimler (10 dk.)

Katılımcılardan isimlerinin baş harfi ile başlayan birer sıfat bulmaları ve isimlerinden önüne ekleyerek söylemeleri istenir. Örneğin; Akıllı Aylin, Başarılı Banu gibi... Herkes söyledikten sonra alfabetik olarak sıraya girmeleri istenir. Dileyen katılımcılar, sırayla herkesi sıfatları ile birlikte saymayı deneyebilir.

Sosyometrik Dizilim (10 dk.)

Katılımcılara bazı yönergeler verilerek birbirlerini daha iyi tanımaları sağlanır.

- 1 dakika içinde boy sırasına girin.
- 1 dakika içinde yaş sırasına girin.
- Kaç çocuğunuz olduğuna göre gruplara ayrılın ve 2 dakika aranızda konuşun.
- Ailede kaçınıcı çocuk olduğunuza göre gruplara ayrılın ve 3 dakika aranızda konuşun.

Gruba Soru Sor (10 dk.)

Grupça ayakta durulur. Eğitimci, kendisinde olan ve grupta da olup olmadığını merak ettiği bir şeyi gruba sorar. Örneğin; 'kedi sevenler' der, kedi sevenler eğitimcinin yanına, sevmeyenler karşı tarafa dizilir. Eğitimci, katılımcılardan benzer sorular sormalarını ister. Oyun korku filmlerini 'sevenler/sevmeyenler', sebze yemeklerini 'sevenler/sevmeyenler', pop müzik 'sevenler/sevmeyenler' gibi sorularla devam eder. Herkesin farklı zevkleri, ilgileri olduğuna ve bir soruda ayrışanların bir başka soruda birleştiklerine dikkat çekilir.

Fotoğraftan Gerçeğe (40 dk.)

Tüm fotoğraflar grup çemberinin ortasına yerleştirilir. Her üyeden bir fotoğraf alması, o fotoğrafa dair düşünmesi ve aşağıdaki sorularla zihninde bir hikâye oluşturması istenir.

- Bu fotoğraftaki kadın kimdir?
- Bu fotoğraf dünyanın neresinde çekilmiştir?
- Bu kadın kaç yaşındadır?
- Fotoğraf çekilirken ne yapıyordu?
- Bu fotoğraf çekilene kadar hangi engellerle karşılaşmıştır?
- Bu engelleri aşmak için neler yapmıştır?

Bireysel çalışmalar tamamlandıktan sonra, katılımcıların hikayelerini anlatması sağlanır. Her hikâyenin ardından fotoğraftaki kadının aslında kim olduğu bilgisi aktarılır.

Çözümleme Soruları:

- Çalışma sırasında neler hissettiniz?
- Fotoğrafları hikâyeleştirirken zorlandınız mı?
- Yarattığınız hikâye sizinle ve yaşamdaki rollerinizle ilgili ne anlatıyor olabilir?
- Gerçek hikâyeyi dinlemek nasıl geldi?
- Kadınların hayatlarındaki engeller arasında benzerlikler ya da farklılıklar var mıydı?
- Bu fotoğraflardaki kadınların karşlarına çıkan engelleri aşmak için yaptıkları size de ilham oldu mu?

Kimden Neyi Alırdım? (10 dk.)

Katılımcılardan çemberin ortasındaki fotoğraflara tekrar bakmaları istenir ve hangi kadından hangi özelliğini ve neden almak istedikleri sorulur. Cevap veren üyenin ayağa kalkması, fotoğraftaki kadının özelliğini hayali olarak alması söylenir. Örneğin; 'Elif Aslı Tanuğur'dan olumsuz bir durumdan olumlu ve insanlığı etkileyen bir başarı elde etmesini alıyorum çünkü bugünlerde hayatım hep kötüye gidiyor, ben de bu durumdan beslenip güçlenmek istiyorum.' gibi.

Çözümleme Soruları:

- Neler hissettiniz?
- Başka bir kadından ihtiyacınız olan bir şeyi almak size nasıl geldi?

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

FOTOĞRAFLAR

1 Estée Lauder

Macar bir anne ile Çek bir babanın kızı olan Josephine Esther Mentzer yani Lauder ilk yıllarını apartmanın altındaki ailesine ait hırdavat dükkanında geçirmiştir. Kozmetik dehası, satış mucidi, milyarder olması çok uzun sürmemiştir.

Estée Lauder, kimyager amcasının yaptığı cilt kremlerini SPA'lara (su ile yapılan terapi merkezi) ve güzellik salonlarına satarak bu işe başladı. Kocasını Joseph Lauder'ın yardımıyla 1948 yılında başka bir seviyeye geçmeye karar verdi. Saks'de bir güzellik tezgâhı açtı ve aile üretimi kozmetikleri "Estée Lauder" haline getirdi.

En zengin ve en güzel arkadaşlarına bedava ürünler vermek gibi yenilikçi satışlar ve pazarlama teknikleri geliştirerek işlerini büyüttü ve Clinique, Aramis ve Prescriptives gibi markaların da olduğu bir kozmetik imparatorluğu kurdu ve milyar dolarlar kazandı.

Estee Lauder Time dergisinin 20. Yüzyılın en etkili iş dehaları listesinde yer alan tek kadın oldu.

2 Aslı Elif Tanuğur

Türk bilim kadını ve girişimci Tanuğur, oğlunun bağışıklık sorununu çözmek için çalışmalarına başladı. Propolis ve arı sütü bileşeni ile yeni bir ürün elde eden ve bunu Türkiye’de ilk kez tüketime hazırlayan Tanuğur, kendi üretimini sağlayarak şirketini kurdu.

2005 yılında dünyaya gelen oğlu 11 aylıkken ateşlenmeye başladı ve 5 yaşına gelene kadar da aynı problem devam etti. Annesi ve babası doktor olan Tanuğur’un oğluna gereken tüm testler yapılmasına rağmen ateşlenme problemine çözüm bulunamadı, kullanılan antibiyotikler de bağışıklık sistemini kötü etkiliyordu. Antibiyotiğe karşı alerjisi oluşan oğlu için doktorlar bağışıklık sisteminin güçlenmesi gerektiğini söylüyorlardı. Yüksek gıda mühendisi olan Aslı Elif Tanuğur da oğlunun bağışıklık sistemini doğal yollarla nasıl güçlendirebileceğini araştırmaya başladı. Birçok yabancı makale ve kaynağı araştırdı ve sonuç olarak propolis ve arı sütüyle karşılaştı. Propolis, arıların ürettiği ve kovanın iç kısmının temiz kalmasını ve kovanın yalıtımını sağlayan bir madde. Ayrıca bu madde dışarıdan gelen mikroorganizma ve zararlı maddelere karşı koruma sağlıyor. Türkiye’ye ithal edilen ve Türkiye’de üretilmeyen propolis için yerli bir üreticiyle anlaştı ve oğlu için propolis ürettirdi. Oğlunun bağışıklık sistemini güçlendiren ve ateşlenme sorununu ortadan kaldıran propolisin üretimi için çalıştığı bal ambalajlama firmasına öneride bulundu ancak maliyetli olduğu gerekçesiyle üretmek istemediler. Bunun üzerine ziraat mühendisi eşi Taylan Samancı ve arkadaşı Prof. Dr. Dilek Boyacıoğlu’nu ikna ederek 2013 yılında KOSGEB desteği ile SBS Bilimsel Bio Çözümler Şirketi’ni kurdular. Türkiye’de ilk ve tek propolis üreticisi olan şirket ABD, Almanya, Güney Kore, Suudi Arabistan, Hollanda’ya ihracat yapıyor. “ABD’de SBS Americas Inc. adında %100 SBS’nin sahip olduğu bir şirket kurduk. New York’ta 120 doğal ve özel ürün satan mağazalara girdik. Ayrıca Boston, San Francisco ve New Jersey’de de perakende satış noktalarımız var...”

3 Fatma Hanım

3 çocuk annesi olan ve Antalya'nın Muratpaşa ilçesinde yaşayan 39 yaşındaki Fatma Hanım, polis olan eşine yardımcı olmak için kendi işini kurdu. Düğün takılarından kalan son 4 bileziğini 2500 liraya bozdurup aldığı 1 inek ile başladığı iş macerasında zamanla inek sayısını 20'ye kadar çıkardı. İneklerini beslemek için bir de tarla kiralayan Öncel, buraya ektiği mısır harmanı ile hayvanlarını beslemeye başladı. Daha sonra tavuk ile keçi de beslemeye başlayan azimli kadın, 10 senenin ardından 130 inek, 250 tavuk, 107 keçi ve 3 at sahibi oldu. Tek başına beslediği hayvanlarının çoğalmasıyla işçi de tutan Öncel, 20 dönümlük arazide 1 milyon liralık servetin sahibi oldu. Kurban Bayramı öncesinde satışlarının çok iyi gittiğini ifade eden Öncel, "Şu ana kadar 10 tane büyükbaş sattım ve 150 bin lira ciro yaptım. Kurban Bayramı'na 15-20 gün var. Daha 12-13 tane büyükbaş hayvanım var. Ortalama 40-50 bin liralık küçükbaş sattım. Günlük süt satışı da oluyor. Şu an ineklerimin yarısından fazlası hamile; hepsi sağılmıyor ama ortalama günlük 700 litre sütüm oluyor. Bu da günde bana bin 500 lira gelir elde ettiriyor. 2019 yılında 500 bin lira gelir elde ettim. 4 tane işçi çalıştırıyorum. Bu hayvanlardan elde ettiğim gelirlerin hepsini ben yine hayvanlarda değerlendiriyorum. İşçilere veriyorum. Allah'a şükür kazanıyorum. Sadece sıkıntım işlerimi ilerletmem için yerimin genişletilmesi." dedi.

4 Ümmiye Koçak

10 çocuklu bir ailenin çocuğu olarak 1957 yılında Adana'nın Çelemlı Köyü'nde doğdu. İlkokuldan sonra okula gönderilmedi. Kişisel gelişimini okuduğu kitaplarla gerçekleştirmeye çalıştı. Evlendikten sonra Mersin'e taşındı. Köy kadınlarının yaşamlarına dikkat çekmek için 2001 yılında Arslanköy Kadınlar Tiyatro Topluluğu'nu kurdu. Kurduğu topluluğun ilk oyunu ise Remzi Özçelik'in *Taş Bademleri* adlı oyunu oldu. Ardından *Kadının Feryadı* adını taşıyan ve kendi hikâyeleri konulu olan oyunu sahneye taşıdı. *Hasret Çiçekleri* adlı oyunu ise 2006'da Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali'nde sahnelendi. Tarımdan elde ettiği gelir ile kadına yönelik şiddete dikkat çeken *Yün Bebek* filminin senaryosunu yazdı ve yönetti. 49.Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde galası yapılan film ile New York Avrasya Film Festivali'nde "*Sinemada en iyi Avrasyalı Kadın Sanatçı*" ödülüne layık görüldü. 2017'de ise Cristiano Ronaldo'nun oynadığı Türk Telekom reklamını yönetti.

Gaziantep'te Suriye, Türkiye ve Afganistan'dan 50 kadın tarafından kurulan ve SADA ismi verilen kooperatifteki kadınlar birlikte üreterek hem yaralarını sarıyor hem de para kazanıyor. SADA Kadın Kooperatifi, Avrupa Birliği ve Japonya Hükümeti tarafından fonlanan, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından yürütülen, Uluslararası Çalışma Örgütü, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği'nin ortağı olduğu "Suriyeli Kadın ve Kız Çocuklarının Dayanıklılığının Artırılması Projesi" kapsamında Mart 2019'da kuruldu. Kooperatifte kadınlar, ayakkabı, çanta, catering ve ev tekstili üretimi yapıyorlar. Çanta özelinde bilgisayar kılıfı, bez çanta, makyaj çantası ve deri çanta gibi ürünler üretiliyorlar. Çanta, masa örtüsü, eşarp ve ev tekstili gibi ürünlerde geleneksel Türk ve Suriye kumaşları kullanılıyorlar. Kooperatif, Paris Barış Forumu'na katılarak, en iyi projeler arasında ilk 10'a girdi.

6 Farida Hisham Osman

Farida Hisham Osman 18 Ocak 1995 doğumlu, kelebek ve serbest etkinliklerde uzmanlaşmış Mısırlı yüzücüdür. Bölgedeki en iyi profesyonel yüzücülerden biri olarak adını duyurdu. Mısır ve Afrika'daki en hızlı kadın yüzücüdür. Şu anda Teri McKeever tarafından çalıştırılmaktadır. Farida, kariyeri boyunca birçok rekor kırdı. Tüm Afrika Oyunları altın madalya sahibi, Mısır ulusal şampiyonu ve rekoru sahibi. Farida, Peru, Lima'daki 3. FINA Dünya Gençler Yüzme Şampiyonası'nda rekor sürede 50 m kelebek etkinliğini kazandı ve Mısır için ilk dünya madalyasını kazandı. Tüm kelebek, serbest stil ve sırtüstü yarışmalar için üst düzey ulusal rekorların yanı sıra 50m ve 100m kelebek stilde Afrika rekorlarına sahip. 12 yaşındayken Mısır'ın Kahire kentindeki 11. Pan Arab Oyunlarında Mısır'ı temsil etmek üzere seçildi. Takımdaki en genç atletti ve 50m ve 100m serbest stil ve 50m ve 100m kelebeğe katıldı. Osman, etkinliği kazanan ve rekoru kıran en genç Mısırlı ve Arap atlet olduğu 50 metrelik kelebek için Arap rekorunu kırdı. 100 metrelik kelebekte altıncı oldu. Aynı yıl All Africa Games'te yarıştı ve beşinci oldu.

7 Raneem El-Weleily

Raneem Mohamed Yasser Saad El Din El Welily Mısırlı profesyonel bir squash (duvar tenisi) oyuncusu. 2002’de profesyonelliğe döndüğünden beri PSA Kadınlar Dünya Turu’ndaki en yetenekli oyuncularından biri olarak ortaya çıktı. Mısır’daki Heliopolis Open turnuvasında ilk üst düzey Tur unvanını kazandı. Bu galibiyet onu dünyanın en iyi yirmisine fırlatmaya yardımcı oldu ve bir eleme olmasına rağmen Malezya Açık’ın yarı finallerini yaptıktan sonra hemen ilk ona girdi. Mısırlı oyuncu, 2011 yılında Tur ünvanını iki katına çıkardı ve dört ay sonra prestijli Carol Weymuller Open’ı kaldırmak için o zamanki dünya ikincisi Jenny Duncalf’ı yenerek kariyerinin en büyük etkinliğini kazandı. 2012, El Welily’nin 2. Dünya’ya ilk kez ulaştığını gördü ve o yılın Eylül ayında CIMB Malezya Açık finalinde Dünya 1 No’lu Nicol David’i yenerek ilk Dünya Serisi ünvanını kazandı. Eylül 2015’te dünya çapında 1 numaraya yükseldi. 2014, 2016 ve 2019/2020 yıllarında World Open’da üç kez finalist oldu. Finallerde Nour El Sherbini’yi yendikten sonra 2017’de Dünya Şampiyonu oldu.

8 Zahra Lari

Dünyada bir ilki başaran Zahra Lari, Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşı olarak dünyaya geldi ve orada büyüdü. Dünyanın ilk başörtülü artistik buz patinajcısı olarak tarihe geçen Lari, bu ünvanı 23 yaşındayken aldı. Dünyanın her yerinden Müslüman kadınlara örnek olan Lari, cesareti ile herkesi kendine hayran bıraktı. Lari'nin buz pateni aşkının kaynağı ise 12 yaşında izlediği “Buz Prensesi” adlı film. Bu filmden sonra bir çöl ülkesinde yaşayan Lari buz patencisi olmaya karar veriyor. Aslında Zara Lari, bu kararı verdiğinde rakiplerinin çok gerisindeydi çünkü 12 yaşındaki rakipleri çoktan ulusal birçok turnuvaya katılmıştı. Üstelik Lari'nin ülkesinde buz pisti bulmak da onu bekleyen başka bir zorluktu. Bulunduğu yerdeki buz pistine sabah 04.30'da giriyor ve akşama kadar çalışıyordu. Her ne kadar ailesi Lari'nin bu arzusunun onay verse de Lari ve ailesi üzerinde toplum baskısı oluşmuştu. Lari, buz patinajcısı olmak için diğer sporcu kadınlar gibi giyinmek zorunda olduğuna inanmıyordu. Eğer yeteneklerini onlara gösterebilirse kıyafetini önemsemeyeceklerini düşünüyordu. Fakat bu inancı pek de karşılık bulmadı. Uzun yıllar sırf kıyafeti yüzünden birçok yarışmaya kabul edilmedi. Babası zaman zaman tereddüt yaşasa da anne ve babası bu süreçte kızını desteklemeye devam etti. Zahra Lari, kıyafet sorununu aşmak için kendi kıyafetlerini tasarlamaya başladı. İlk tasarım kıyafetiyle İtalya'da katıldığı yarışmada jüri Lari'yi nasıl puanlayacağını bir türlü çözemedi. Olumsuz sonuçlanan yarışma sonrası Lari, “Hakemlerin verdikleri kararlar için hiçbir negatif düşüncem yok” diyerek bir kez daha herkesi şaşırttı. Zahra, Uluslararası Paten Birliği ile görüşse de bir netice alamadı. Bu yüzden Güney Kore'de gerçekleşen Kış Olimpiyatlarına katılmadı. Bu olumsuzluklara rağmen Lari, kadınların kıyafetlerine göre değil yaptıkları işe göre değerlendirilmeleri konusunda ısrarcıydı. Birleşik Arap Emirlikleri, Lari'nin azmi sayesinde Uluslararası Paten Birliği'ne dahil oldu. BAE'nin Uluslararası Paten Birliğine katılan ilk Arap devleti olma misyonunu yönetti ve yaklaşık 100 kadının buz pateni öğrenmelerine katkıda bulundu.

9 Ines Boubakri

Inès Boubakri Tunuslu bir folyo eskrimci. Tunus'ta beş yaşında eskrim yapmaya başladı. 2012 Londra Olimpiyat Oyunlarına katılıp çeyrek finale kadar geldi. Unutulmaz spor başarısı, Rio de Janeiro'daki 2016 Olimpiyat Oyunlarında bireysel folyo etkinliğinde bronz madalya kazanmaktı. Olimpiyatlarda bu madalyayı kazanan ilk Tunuslu kadın oldu. Rio de Janeiro'daki 2016 Olimpiyat Oyunlarından önce diz yaralanması geçirdi. Eylül 2016'da iyileşmesi yedi ay süren ameliyat geçirdi. Nisan 2017'de yarışmaya geri döndü. Spor felsefesi "Asla pes etme." ve en büyük arzusu, Tokyo'daki 2020 Olimpiyat Oyunlarında altın kazanmaktı.

10 Nada Askar Al Nakbi

Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşı Al Nakbi, BAE ve bölgedeki kadınlar için sporu teşvik etmede büyük rol oynuyor. Al Nakbi Yüksek Düzenleme Kurulu ve Arap Kadınlar Spor Turnuvası (AWST) için Başkan Vekilliği görevini yürütüyor. Ayrıca Al Nakbi İcra Kurulu Başkanı ve Şarika Kadın Spor Vakfı (SWS) Genel Müdürü'dür.

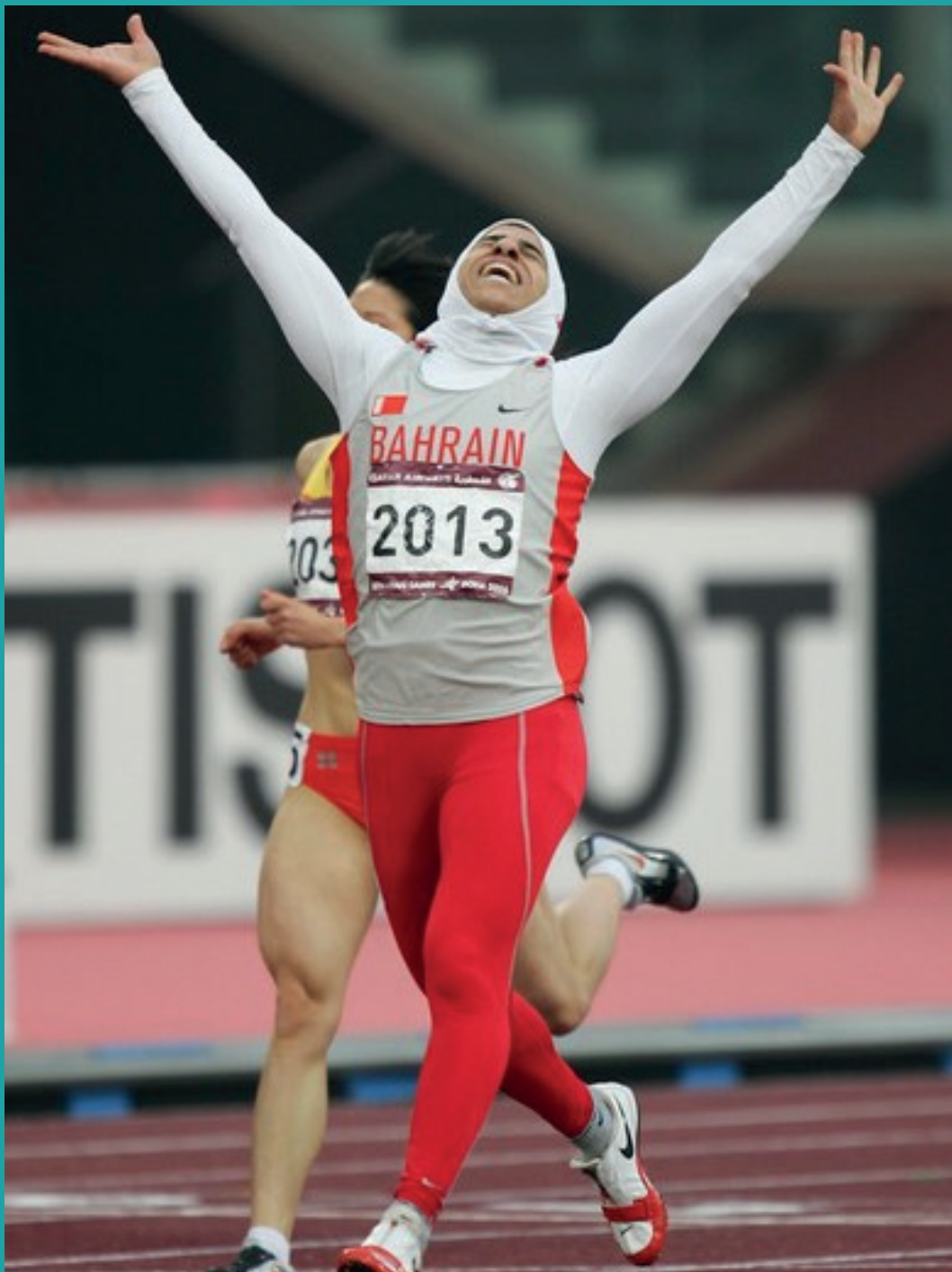
SWS ile spor dünyasında lider olacak BAE kadınına büyütmede önemli rol oynamıştır. Sadece genç sporcuları spor çalışmalarında güçlendirmekle kalmadı, istedikleri sporu yapma fırsatı da verdi. Aynı zamanda bölgedeki kadın sporunu teşvik etmek için entegre bir sistem de yarattı. Kadın sporlarını geliştirme çabalarının bir parçası olarak, SWS ile, sporculara becerilerini sergilemeleri için bir platform sağlamak amacıyla çeşitli spor dallarında çeşitli etkinlikler düzenlemektedir.

11 Hassiba Boulmerka

10 Temmuz 1968 doğumlu eski bir Cezayir orta mesafe atletidir. Konstantin'de doğan Boulmerka on yaşında ciddi bir şekilde koşturmayı başladı, 800 ve 1500 metrelik alanda uzmanlaştı. Çok fazla rekabet olmamasına rağmen ulusal ve bölgesel yarışlarda başarılıydı. İlk büyük uluslararası turnuvası 1988 Yaz Olimpiyatları oldu. Boulmerka'nın performansları yavaş yavaş iyileşti ve büyük atılımı 1991'de geldi. Kazandığı ilk büyük yarış 800 m idi. Bir ay sonra Dünya Şampiyonasında yarıştı. 1500 m finalinin son düzlüğünde zafere koşarak atletizm dünya şampiyonluğunu kazanan ilk Afrikalı kadın oldu.

12 Ruqaya Al-Ghasra

Ruqaya Al-Ghasra 6 Eylül 1982 doğumlu, Bahreynli atlettir. Ghasra “köyündeki köktendincilerin itirazlarının üstesinden geldiğini” söyledi. Baş örtüsü ile koştu. 2003 yılında Lübnan’daki Arap Şampiyonasında 100 metre ve 200 metre yarışlarda altın madalya kazandı. 2004 yılında, Olimpiyatlardan önce, İran’daki Asya Kapalı Şampiyonasında 60 metre, 200 metre ve 400 metre yarışlarında üç gümüş madalya kazandı. 2004 yılı Olimpiyat Oyunları’nda Bahreyn’i temsil eden ilk kadınlardan biridir. 2006 yılında, Doha’daki Asya Oyunları’nda 200 metrelik yarışta altın madalya kazandı. Bu, Bahreyn’in ilk büyük uluslararası atletizm altın madalyasıdır.

Anne ve babası boşandıktan sonra dedesi ile birlikte yaşayan Gülcan Coşkun, kent merkezindeki sanayi sitesinde 42 yıllık oto tamircisi, 55 yaşındaki Rifat Teke'nin yanında çalışmaya başladı. Zamanla mesleği öğrenen Coşkun, artık otomobillerdeki çoğu arızayı tamir edebiliyor. Şu an usta olarak çalışan Gülcan Coşkun, 19 yaşında Malatya'nın ilk kadın tamircisi oldu. Tamirhaneye araçlarını getiren sürücüler, karşılarında Gülcan Coşkun'u görünce kısa süre şaşırıyor. Coşkun, araçları tamir etmekten mutlu olduğunu belirterek "Bu işe çocukluktan hevesim vardı ve arabaları da seviyordum. Tamirini de yapmayı istiyordum. Küçükken dedemle camiye gidiyordum ve o da beni bisikletçiye bırakıyordu. Orada vida tutmayı ve anahtarları o zaman öğrenmiştim, yani küçük yaşta. Sonra da buraya geldim. Çekindiğim bir şeyler olmadı. Bir bayanın yapabileceği kadarıyla elimden geleni ardına koymayacağım. Bu meslek zorlamıyor. Sadece soğuktan dolayı biraz üşüyoruz o kadar. Yağ beni rahatsız etmiyor, hoşuma da gidiyor. Çocukluktan gelen bir hevesti, sadece bir hayaldi, Rifat usta ile tanıştım ve hayalim gerçekleşti" dedi. Hemcinslerine de çağrıda bulunan Coşkun, herkesin istediği işi yapması gerektiğini vurgulayarak, "Buradaki arkadaşlarımız da bana yardımcı oluyor. Şu an öğrenme aşamasındayım, her tamiratı yapamıyorum. Ama yavaş yavaş öğreniyorum işi" dedi.

Karadeniz Ereğli’de 5 çocuklu bir ailenin ortanca kızı olan 17 yaşındaki Gizem Ünal, ortaokuldan sonra maddi imkansızlıklar nedeniyle eğitimine devam edemedi. Babasının işlerinin kötü olması ve yanında usta çalıştıramaması üzerine yardım amaçlı mesleğe başlayan ve 2 yıl gibi kısa sürede kendini geliştiren Gizem Ünal; kaynak, oksijen kesme, zımpara ve taşlama işini başarı ile gerçekleştiriyor. 2 yıldır tır dorsesi tamircisi babasının yanında kaynakçı ve taşlama ustası olarak çalıştığını, maddi imkansızlıklar nedeni ile liseyi okuyamadığını belirten Gizem Ünal, “Babamın yanında 2 sene önce başladım. O zamandan bu yana çalışıyorum, kaynak yapıyorum, oksijen kesiyorum, taşlama ve zımpara yapıyorum. Biz 5 kardeşiz, iki ablam evli, iki kardeşim de okuyor. Hem babama destek oluyorum hem de kardeşlerimin eğitimine katkı sağlıyorum. En büyük hayalim ise özel güvenlik görevlisi olmak, inşallah olurum.” dedi.

15 Suriyeli Kadın Futbol Takımı

Suriyeli mülteci kadınlar Yıldızlar Futbol Takımı'nda hayata çalım atıyor.

Suriyeli dört kız kardeş olan Avin(24), Sözdar(15), Ronas(23) ve Pervin(19) dokuz yıl önce ülkelerindeki iç savaştan kaçarak sığındıkları Türkiye'de kurdukları futbol takımıyla hayata adeta çalım atarak topluma tutunmaya çabalyorlar. Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD) tarafından kurulan ve Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü (UNHCR) desteğini alan projeye Türkiye'de ilk kez dört Suriyeli mülteci genç kız kardeş, SGDD çalışanları, yerel halk ve diğer mültecilerle birlikte “Yıldızlar” Futbol Takımı'nı kurdular. Bu karma takımda amatör futbolcu kadınlar da var, ilk defa sahada futbol topuyla tanışmış olanlar da. “Yıldızlar” olarak anılmak istediler, çünkü kendilerini futbol aracılığıyla gökyüzünde birer yıldız gibi özgür hissediyorlar, tüm dertlerini o anlığına saha dışında bırakıp psikolojik olarak güçleniyorlar. Bunun için de SGDD'nin UNHCR destekli Dolapdere Kapsamlı Saha Ofisi'nde düzenli olarak bir araya gelip antrenman yapıyorlar, maçlar düzenliyorlar. Kimisi maça gelmek için tekstil atölyesindeki işinden izin alıyor, kimisi okul çıkışı soluğu sahada alıyor.

Takımın antrenörü olan Mustafa Hasan, 6 yıldır İstanbul'da yaşayan ve son iki yıldır Arapça tercümanlık yaparak geçimini sağlayan Halepli bir mülteci. Kendisi, Suriye'deyken de bir mahalle takımında aktif futbol oynuyormuş. Şimdi de ilk kez bir kadın futbol takımı çalıştırıyor ve toplumsal kaynaşmaya yaptığı bu katkıdan gururlu.

Betül Kaçar, Harvard Üniversitesi ve NASA Astrobiyoloji Enstitüsünde astrobiyolog olarak görev yapmaktadır. ABD'deki araştırmalarına 19 yaşında, halen Marmara Üniversitesi'nde öğrenci iken başvurduğu proje ile Amerikan Howard Hughes Tıp Enstitüsü (HHMI) tarafından ödüllendirilmesinden sonra başlamıştır. Doktora çalışmalarını Emory Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Parkinson ve Alzheimer hastalıklarına neden olan proteinler üzerine yapmış, doktora sonrası evrimsel biyoloji ve astrobiyoloji alanına geçiş yaparak kendi araştırma konusunu oluşturmuş, bu çalışması ile NASA Genç Araştırmacı ödülünü ve NASA Astrobiyoloji Enstitüsü ve NASA Egzobiyoloji araştırmacı ödülleri almıştır. Aynı zamanda eğitim ve bilgiye ulaşım sıkıntısı çeken gençler için dünyadaki tek astrobiyoloji eğitim platformu olan NASA - SAGAN'ın kurucuları arasındadır.

2016 yılında Japonya Hükümeti tarafından kurulan Yer-Yaşam Enstitüsüne (ELSI) öğretim üyesi olmak üzere davet almıştır ve halen Tokyo Teknoloji Enstitüsündeki bu görevine ABD ile eş zamanlı olarak devam etmektedir. Araştırmaları yer yüzünde kalıntı bırakan mikro boyuttaki canlıların biyolojik yapısını anlamak üzerine olan Betül Kaçar; laboratuvarında canlandırdığı geçmişe dair biyolojik yaşamı, güneş sistemi ve dışındaki gezegenlerden elde edilen veriler ile karşılaştırmakta ve evrendeki yaşamın izlerini aramaktadır.

OTURUM ÖNERİSİ 3: GÖÇ HİKÂYELERİMİZ VE BİRLİKTE YAŞAM

Amaç: Katılımcıların göç, göçmen, mülteci ve geçici koruma altında olmak gibi kavramlara dair farkındalık kazanmalarını, böylece göçle gelmiş kişilerin haklarına ve erişebildikleri hizmetlere dair doğru bilgi sahibi olmalarını ve birlikte iyi yaşam üzerine düşünmelerini sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anne ve babalar

Süre: 90 dakika

Materyal: Katılımcı sayısı kadar film şeridi ve renkli keçeli kalem

Uygulama:

Tanışma (10 dk.)

Katılımcılardan önce sırayla isimlerini söyleyerek kendilerini tanıtmaları, tüm isimler söylendikten sonra da doğum tarihlerine göre (yıla göre olması yeterli) büyükten küçüğe doğru sıraya girmeleri istenir. Ardından eğitmenin eşliğinde tüm katılımcılar sıradan doğum tarihlerini sesli bir şekilde söylerler.

Benim Filmim (70 dk.)

Katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilir.

- Geçici olarak farklı bir şehirde yaşamış olanlar kimler? (Eğitim, iş ya da başka bir sebeple...)
- Ailesi şehir değiştiren kimseler var mı?
- Halen doğduğu yerde yaşayan ve oradan hiç ayrılmamış olan var mı?
- Hayatınızda dönüm noktası olarak tanımladığınız anlar hangileri?
- Bugün olduğunuz yerde ve olduğunuz kişi olmanıza etkisi olan olaylar neler?

Sorulara verilen yanıtlar, katılımcılardan hangilerinin şehir değiştirdiğini ya da hangilerinin hiç şehir değiştirmek durumunda kalmamış olduklarının tüm grup tarafından gözlemlenmesini sağlayacaktır. Ardından katılımcılara bir film çekecekleri ve bu filmin hem yapımcısı hem de yönetmeni olacakları söylenir. (Muhtemelen oyuncularının da kendileri olacağı eklenebilir.) Film şeridi dağıtılır ve form üzerindeki 4 kareye kendi hayatlarında yaşadıkları yerden ayrılıp başka bir yere gittikleri durumları çizmeleri istenir. Yer değiştirme deneyimlerine dair ne çizmek istedikleri konusunda tamamen serbest oldukları eklenir. En soldaki karenin doğdukları şehre, en sağdaki karenin ise şu anda yaşadıkları şehre dair olması gerektiği belirtilir. (Çizimler zaman olarak sıralı bir şekilde yapılırsa izleyenler için daha rahat olacağı vurgulanır.) Film şeridinin yapımcı ve yönetmen kısmına herkes kendi ismini yazar. Film şeridinin sağ alt tarafına filmi geçtiği şehirler yazılır.

Eğer hayatında en az 2 kere şehir değiştirmemiş katılımcılar varsa, filmlerine ailelerinin yer değiştirme deneyimlerini ekleyebilirler. Eğer katılımcıların yer değiştirme deneyimi hiç yoksa, yakından tanıdıkları birinin hikâyesini de filmlerine taşıyabilirler.

Filmler hazırlandıktan sonra büyük gala gecesine geçilir. Katılımcılar filmlerinin ilk gösterimlerini birbirlerine yaparlar. Herkes ikili eşleşmelerle filmlerini tanıtır. Tüm katılımcılar en az 3 kişiyle filmlerini paylaştıktan sonra uygulama bitirilir. (İsteğe göre bu bölüme ayrılan süre uzatılabilir.)

Uygulama bitirilirken katılımcıların hazırladıkları filmler rahatça görülebilecek bir duvara katılımcılar tarafından asılır ve herkesin tüm filmleri görebilmesi için zaman tanınır.

Çözümleme Soruları:

- Film karelerini doldurmak ve birbirinizle paylaşmak sizin için nasıl bir deneyimdi? Size neler hissettirdi?
- Göçün hayatlarımızdaki etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Göçle gelmiş kişilerin Türkiye’de hangi hak ve hizmetlere erişebildiklerinden haberdar mıydınız? Bilgilerinizin ne kadarı doğru ne kadarı yanlış?
- Birlikte, daha iyi bir yaşam için neye ihtiyacımız var?
- Birlikte, daha iyi bir yaşam için birbirimizle nasıl bir dayanışma içerisinde olabiliriz?
- Birbirimizi nasıl destekleyebiliriz?

Katılımcıları konuşmaya zorlamadan, paylaşmak isteyenlere söz verilmesi yeterli olacaktır.

Etkinliği tamamlarken, aslında hepimizin, kendimizin ya da ailemizin bir göç hikâyesi olduğu, bu hikâyelerin sadece bizim hayatlarımızda değil etrafımızdaki birçok insanın da hayatlarında olduğu belirtilir. Bu yer değiştirmelerin, yani göç hikâyelerinin hayatlarımız için anlamlı kırılma noktaları oluşturduğu, yaşamlarımızı olumlu anlamda etkileyebileceği gibi yaşamlarımızın o dönemlerinde aşmamız gereken bazı zorlukları da ortaya çıkarabildiği vurgulanır.

Çözümlemenin devamında, göçle ilgili bazı kavramların paylaşılacağı, ancak “göç” kavramının tanımının pek çok diğer kavram gibi toplumsal ve tarihsel olarak farklılık gösterdiği, bulunulan coğrafya ve bakış açısına göre farklı yönleri öne çıkararak tanımlandığı belirtilir. Öte yandan, tanımlar ne olursa olsun içerisinde bulunduğumuz durumda bir arada ve uyum içinde yaşayabilmek için bir yol bulmanın önemli olduğuna dikkat çekilir. Ardından, göç, zorunlu göç, göçmen, mülteci, geçici koruma statüsü gibi kavramların tanımları ve Türkiye’ye göçle gelmiş kişilerin haklarının neler olduğunu ve hangi hizmetlerden ne koşullarda yararlanabilecekleri paylaşılarak oturum sonlandırılır.

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

FİLM ŞERİDİ

Yapımcı & Yönetmen:

--	--	--	--

Göç:

1. Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret
2. Evden eve taşınma, nakil
3. Taşınma sırasında götürülen ev eşyaları
4. Kuşların, geyiklerin, yarasaların, bazı balık ve böceklerin mevsim, iklim, besin miktarı ve benzerlerine göre çevre değiştirmeleri

Nüfusbilim Sözlüğü'nün Göç Tanımı: Kişinin köken yerinden başka bir yere giderek orada kalıcı yerleşmesi ve böylece ikamet yerinin değişmesi (BM Nüfus Bürosu)

Uluslararası Göç Terimleri Sözlüğü'nün Göç Tanımı: Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir Devlet içinde yer değiştirmek. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir. (Uluslararası Göç Terimleri Sözlüğü)

Zorunlu Göç: 'Zorunlu göç' terimi, bazen sosyal bilimciler veya başkaları tarafından, -uluslararası sınırları aşarak veya ülkeleri içinde- yerinden edilme veya istek dışı yer değiştirmenin birçok çeşidini kapsayan genel, çerçevesi belirlenmemiş bir terim olarak kullanılır. Örneğin; çevre felaketleri, çatışma, kıtlık veya geniş ölçekli kalkınma projeleri sebebiyle yerlerinden edilmiş kişilere değinmek için kullanılmıştır. 'Zorunlu göç' yasal bir kavram değildir ve 'göç' kavramına benzer şekilde evrensel kabul görmüş bir tanımı bulunmamaktadır. (BMMYK, 2016, Mülteci ve Göçmen)

Mülteci: Ülkesinde ırk, din, sosyal konum, siyasal düşünce ya da ulusal kimliği nedeniyle kendisini baskı altında hissederek kendi devletine olan güvenini kaybeden, kendi devletinin ona tarafsız davranmayacağından düşüncesi ile ülkesini terk edip, başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunan ve bu talebi o ülke tarafından "kabul" edilen kişidir.

Göçmen: Mülteci tanımında bulunan nedenlerin dışında, çoğu zaman ekonomik gerekçelerle, ülkesini gönüllü olarak terk ederek başka bir ülkeye, o ülke yetkililerinin bilgi ve izni ile yerleşen kişidir.

Sığınmacı: Yukarıdaki nedenlerden dolayı ülkesini terk eden ve henüz sığınma talebi, kaçtığı ülkenin yetkilileri tarafından 'soruşturma' safhasında olan kişidir. İskân Kanunu Madde3/3'e göre "Türkiye'de yerleşmek maksadıyla olmayıp bir zaruret ilcasıyla muvakkat oturmak üzere sığınanlara sığınmacı denir".

Geçici Koruma: Mevzuatta kanuni düzeyde yer almayan geçici koruma rejimi, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun “Geçici Koruma” başlıklı 91. maddesinde şu şekilde tanımlanmaktadır:

(1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye’ye kabulü, Türkiye’de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye’den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. (GİGG)

Temel Haklar ve Hizmetler

Sağlık: Türkiye’de geçici koruma altındaki Suriyeliler için temel sağlık hizmetleri kamuya ait sağlık kuruluşlarında ücretsiz olarak sunuluyor ancak ilaçlar ücretli olabiliyor ya da reçete payı alınıyor. Öte yandan, bireylerin sağlık hizmetinden sadece ikamet adreslerinin kayıtlı olduğu illerde faydalanabilme hakkı bulunuyor. Başka bir ilde tedavi görebilmek için sevk edilmeleri gerekiyor.

Eğitim: Geçici koruma kimlik belgesine sahip Suriyeliler, belirlenen koşullar altında Türkiye’deki ilköğretim, lise, üniversite, Türkçe eğitimi ve meslek eğitimi hak ve imkanlarından faydalanabiliyorlar. Temel eğitim ücretsiz ancak yüksek öğretim için her yabancı öğrencinin girmek zorunda olduğu Yabancı Öğrenci Sınavına (YÖS) girmek ve bu sınav sonucunda yerleştirildikleri üniversitelere gitme hakkına sahipler. Herhangi bir önceliğe veya farklı bir uygulamaya tabi değiller.

İstihdam: Suriyeliler için çalışma izni 11 Ocak 2016’da yürürlüğe girdi. Geçici Koruma kaydı tamamlanan bireyler, kayıt tarihinden 6 ay sonra çalışma iznine başvurabiliyor. Bu da yasal olarak iş piyasasına erişim hakkının, en erken geçici koruma kaydından 6 ay sonra tanındığını gösteriyor. Hakkın tanınabilmesi için ise kişinin bir işe kabul edilmesi ve çalışma izni başvurusunun işveren tarafından yapılması gerekiyor. İşveren, işçiye en az asgari ücret ödemek ve sigortalı çalıştırmak zorundadır.

Sosyal Yardım: Suriyelilere kira, konut, maaş gibi yardımlar verilmemektedir. Yalnızca sosyal yardım verilmektedir.

Kaynaklar:

- Yuva Derneği, Birlikte Yaşam: Göç ve Sosyal Uyum Eğitimi
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Türkiye’de Geçici Koruma <https://www.goc.gov.tr/turkiye-de-gecici-koruma>
- BMMYK (2016), Mülteci ve Göçmen Tanımları
- Bir İZ Derneği, STK’lar İçin Mültecilerle Çalışma Rehberi

OTURUM ÖNERİSİ 4: BİRBİRİMİZİ ANLAMAK MÜMKÜN

Amaç: Katılımcıların toplumdaki bir başkasının rolünü deneyimlemelerini, ayrımcılık ve dışlanma gibi hallerini görmelerini ve eşitsizlik, sosyal dışlanma, ayrımcılık, ön yargı ve kalıp yargı gibi kavramlar üzerine düşünmelerini sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anne ve babalar

Süre: 90 dakika

Materyal: Rol kartları, çok miktarda şeker, 1 adet kutu ya da kâse

Uygulama:

Tanışma (10 dk.)

Katılımcılardan sırayla isimlerini ve bugün kendilerini nasıl hissettiklerini bir hava durumu yardımıyla paylaşmaları istenir. Örneğin, “İsmim Zeynep, bugün kendimi güneşli hissediyorum.” veya “İsmim Ahmet, bugün kendimi parçalı bulutlu hissediyorum.” gibi... Tanışma uygulamasına ilk olarak eğitmenin kendini tanıtarak ve hava durumunu paylaşarak başlaması önerilir.

Sade, Az, Orta Şekerli (70 dk.)

Katılımcıların çember şeklinde oturmaları sağlanır ve her katılımcıya bir rol kartı verilir. Bu rolleri okumaları ve diğer üyelere göstermemeleri istenir. Ardından katılımcılara 10’ar adet şeker verilir.

Katılımcılardan kartta yazan role girmeleri, o kişi olduklarını hayal etmeleri istenir. Role girmelerini sağlamak için aşağıdaki sorulardan birkaçı yöneltilir. Katılımcıların yeterince düşünebilmeleri, o rolde kendilerini ve yaşantılarını gözlerinde canlandırabilmeleri için her sorudan sonra kısa bir ara verilir.

Çocukluğunuz nasıldı?

Yaşadığınız ev nasıldı?

Ne tür oyunlar oynardınız?

Anne-babanız ne iş yapardı?

Günlük yaşantınız nasıl?

Nerede yaşıyorsunuz?

Sosyalleşme ortamlarınız nereler?

Aylık ne kadar kazanıyorsunuz?

Boş vakitlerinizde neler yapıyorsunuz?

Sizi heyecanlandıran şeyler nelerdir?

Sizi korkutan şeyler nelerdir?

Rol kartları arasında katılımcıların özelliklerine birebir benzeyen roller bulunduğunu düşünüyorsanız bu rol kartlarını kullanmayın veya uyarlayın. Kendi yaşam deneyimlerine birebir benzeyen kişilerin rolünü canlandırmak bazı katılımcıları zorlayabilir; bu nedenle bu oturum öncesinde katılımcıların ihtiyacını gözetmek önemlidir.

Katılımcılar rollerine girdikten sonra, bazı durumlar okunacağı, girdikleri rol için doğru olan her durum için çemberin ortasında duran kutudan bir şeker almaları, doğru değilse kutuya ellerindeki şekerlerden bir adet atmaları söylenir. Durumlar okunurken kutuya atacak şekeri kalmayanların, çemberin biraz dışına çıkarak oturmaları gerektiği belirtilir.

Durumlar sırayla okunur. Her ifadeden sonra, katılımcıların şeker almaları ya da atmaları için kısa bir süre beklenir.

Etkinliğin sonunda, katılımcıların herkesin ne kadar şekeri olduğunu görmeleri sağlanır. (Bu gayeyle, katılımcıların şekerleri uygulama boyunca önlerinde görünür bir şekilde durabilir.) Ve katılımcılar henüz rollerindeyken aşağıdaki sorular yöneltilir.

- Neler oldu? Şeker alırken ya da atarken neler hissettiniz?
- Şekeri çok olanlar birilerinin şekerlerinin bittiğini ne zaman fark etti?
- Şekeri çok olanlar kimler olabilir?
- Şekeri olmayanlar kimler olabilir?

Ardından tüm katılımcılardan rollerini açıklamaları istenir. Tüm roller açıklandıktan sonra katılımcılara bu andan itibaren rollerinden çıkacakları söylenir. (Rolden çıkmalarını sağlayacak bir şeyler yapılabilir; ellerindeki rol kartlarını yırtmaları ya da birer şeker yemeleri gibi.)

Çözümleme Soruları:

- Farklı birini canlandırmak kolay ya da zor muydu? Neden?
- Rolüne girdiğiniz kişiyi kafanızda nasıl canlandırdınız? O kişinin yapabileceği ya da yapamayacağı şeylere neye dayanarak karar verdiniz?
- Temel insan haklarının görmezden gelindiği anlar olduğunu düşünenler var mı?
- Göçle gelmiş kişiler ya da diğer bireyler açısından hangi haklar gerçekleşiyor?
- Bu alıştırmaya toplumsal gerçekleri yansıtıyor mu? Nasıl?
- Burada yaşanan eşitsizliklerin kaynağında neler var? Bazı insanların hakları neden diğerlerinden daha az gerçekleşiyor?

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

Rol Kartları

Aşağıdaki dosyanın baskısını alıp, kutuları keserek rol kartlarını hazırlayabilirsiniz. Gruptaki katılımcı sayısı fazlaysa birden fazla baskı alıp, aynı rol birkaç üyeye verilebilir ya da yeni roller eklenebilir.

İşsiz ve eşi yanında bulunmayan, Suriye'den gelmiş beş çocuklu bir annesin.	Suriye'den gelen, 52 yaşında kanser hastası bir berbersin.
Tekerlekli sandalyeyle hareket edebilen engelli genç bir adamsın.	Pakistan'dan gelen ve botla Avrupa'ya geçmeyi planlayan 20 yaşında bir gençsin.
Afganistan'dan gelmiş, ayakkabı yapım atölyesinde çalışan 14 yaşında refakatsiz bir küçüksün.	Başarılı bir ithalat-ihracat şirketinin sahibisin.
İlkokulu bitirememiş, 19 yaşında bir Roman kadınsın.	Ayakkabı üreten bir fabrikadan emekli olmuş bir işçisin.
5 çocuklu, eğitim alamamış ve boşanmış bir annesin.	45 yaşında eski bir mahkumsun.
Türkiye'de doğmuş, annesi Ukraynalı, vatansız bir gençsin.	Özbekistan'dan gelen, Türkiye'de oturma ve çalışma izni bulunmayan ve hasta bakımı işinde çalışan elli iki yaşında bir kadınsın.
Postanede çalışan bir memursun.	Üniversitede çalışan bir profesörsün.
Suriye'den gelen, Suriye'deyken Şam Üniversitesi'nin Türk dili ve edebiyatı bölümünde okumuş genç bir kadınsın.	Suriye'deki meşhur bir kahve zincirinin sahibinin 7 oğlundan birisin ve 15 yaşındasın.
26 yaşında işletme bölümü mezunu, Suriye'den gelen birisin.	Sokakta yaşayan bir çocuksun.
Nijerya'dan gelen ve belgeleri bulunmayan bir göçmen kadınsın.	Gambia'dan düzensiz göçle gelmiş, belgeleri bulunmayan Hristiyan bir göçmensin.
Afganistan'dan gelmiş, devlet yurdunda kalan genç bir adamsın.	Beş yıl devlet yurdunda kaldıktan sonra YÖS sınavına girerek fotoğrafçılık bölümünü kazanmış olan Somalili genç bir kadınsın.
Urfalı bir kebabçının kızıdır.	27 yaşında, evsiz bir adamsın.

Durumlar

- Şu anda ciddi bir maddi sıkıntın yok.
- Telefon hattı ve televizyonu bulunan bir evin var.
- İçinde yaşadığın toplumda diline, dinine ve kültürüne saygı gösterildiğini hissediyorsun.
- Toplumsal ve politik olaylarla ilgili fikirlerinin dikkate alındığını, görüşlerinin dinlendiğini hissediyorsun.
- İçinde bulunduğun toplumda insanlar sana saygı duyuyorlar.
- Polis tarafından durdurulma korkun yok.
- İhtiyacın olduğunda tavsiye ve yardım için kime başvuracağını biliyorsun.
- Kökeninden ya da milliyetinden dolayı ayrımcılığa uğradığını hiç hissetmedin.
- İhtiyacın olduğunda sağlık yardımı alabiliyorsun.
- Yılda en az bir kez tatile çıkabiliyorsun.
- Arkadaşlarını evine akşam yemeği için davet edebiliyorsun.
- Gelecek için olumlu düşünceler içindesin.
- Kendi tercih ettiğin dalda eğitim aldın ya da alabileceksin.
- Tacize uğramaktan korkmuyorsun.
- Genel ve yerel seçimlerde oy kullanabiliyorsun.
- Dini bayramlarını özgürce kutlayabiliyorsun.
- İstersen yurtdışına çıkabiliyorsun.
- Aileni istediğin zaman görebiliyorsun.

OTURUM ÖNERİSİ 5: YANYANA KALABİLMEK

Amaç: Katılımcıların kendi ön yargıları ile yüzleşmelerini, farklılıkların zenginliğini fark etmelerini, benzerliklerin birleştirici etkisini görmelerini ve göçle gelenler de dahil olmak üzere toplumdaki bireyler arasındaki eşitsizlikler üzerine düşünmelerini sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anneler

Süre: 90 dakika

Materyal: -

Uygulama:

Taklit et (10 dk.)

Katılımcıların daire şeklinde ayakta durması sağlanır. (Ortam uygun değilse ısınma oyunu sıralarda otururken de uygulanabilir.) Üyelerden birinin önce adını söylemesi, ardından herhangi bir hareket yapması (el çırpma, hoplama, göz kırpması, omuzlarını kaldırıp indirme gibi), diğerlerinin de toplu olarak onu taklit etmesi istenir. Oyun aynı yöntemle, tüm üyeler adını söyleyene kadar devam ettirilir.

Öykünün Birinde (45 dk.)

Kimileri Beğenmeyen Kadının Öyküsü okunur.

Çözümleme Soruları:

- Bu öyküde ne oluyor?
- Kahraman neden kendine benzeyen birini arıyordu sizce?
- Neden kendine benzeyen birinin harika olduğunu düşünüyordu?
- Bulamayınca ne oldu?
- İnsan kendine benzeyenlerle arkadaşlık ederse ne olur?
- İnsan kendinden farklı olanlarla arkadaşlık ederse ne olur?
- Sizin size benzemeyen arkadaşlarınız var mı? Onlardan öğrendiğiniz neler var?
- Bu öykünün devamı nasıl bitse daha iyi olurdu sizce?

Çözümleme sırasında katılımcıları desteklemek için 66.sayfadaki bilgilerden faydalanabilirsiniz.

Komşumun Türküsü (25 dk.)

Daire olunur. Gönüllü bir Türkiyeli yetişkinden kısa bir şarkıyı sözsüz olarak mırıldanması, tüm grubun da onu taklit etmesi istenir. Ardından aynı kişi aynı şarkıyı bu sefer sözlü söyler, diğerleri de onunla söylemeye çalışır. Son olarak aynı kişi şarkıya birkaç hareket ekler, diğerleri de tekrarlar. Etkinliğe Suriyeli bir yetişkinle aynı şekilde devam edilir. O da önce kendi dilinde bir şarkı mırıldanır, sonra sözlerini söyler, isterse hareket ekler ve grup tüm bunları tekrar eder. Çalışma tamamlandıktan sonra, gruba kendi ülkesinin halk dansını göstermek isteyen olup olmadığı sorulur ve gönüllü çıkarsa sahneye alınır, grubun da tekrar etmesi sağlanır. Bu öykünün devamı nasıl bitse daha iyi olurdu sizce?

Çözümleme Soruları:

- Neler hissettiniz?
- Şarkı söylemek kolay mıydı?
- Başka dilde şarkı söylemek kolay mıydı?
- Kùltürler arasında benzerlikler ya da farklılıklar var mı sizce?
- İki kùltürde de ortak olduğunu bildiğiniz yemeklerden aklınıza gelenler hangileri? Yemek haricinde ortak başka neler geliyor aklınıza?

Öykünün Birinde etkinliği tahmininizden daha uzun sürebilir. Böyle bir durumda bu Komşumun Türküsü etkinliği atlanarak başka bir atölyede kullanılabilir.

Kapanış (10 dk.)

Oturum, herkesin kendi dilinde bir vedalaşma cümlesi kurmasıyla sonlandırılır.

Yok mu bana benzeyen biri şu hayatta diye söylene söylene dolaştı evin içinde. Büfenin tozunu aldı. Yetmedi, masanın sehpaların tozunu aldı. Hızını alamayıp, az önce tozunu aldığı büfenin tozunu bir daha aldı. Sonra da yine söylendi; ‘Şu mahallede benden başka temiz, çalışkan, eli çabuk, iyi aşçı, becerikli bir kadın yok vallahi.’

Kimseleri beğenmezdi. Beğenmemekle kalmaz, kimseleri evine de sokmazdı kolay kolay. Ya elbiseleri kirli ise koltuklar kirlenirse, ya hastalık taşıyor da evime mikrop girerse. Ya beğenmezsem. Hem demlediğim çay ve o lezzetli keklerimin değerini bilmez biri gelirse emeğim de boşa gitmez mi.

Geçen gün mahalleye yeni kuaför açan Güllü Hanımı davet etmekle ne kadar hata ettiğini düşündü bir an. Çalışkan, işinde gücünde bir kadın sanıyordu onu. Belki arkadaş olabiliriz, arada yarenlik ederiz diye düşünmüştü. Çok yalnızdı. Ama Güllü hanımın hiç kendi gibi olmadığını daha ilk cümlesinde anlamıştı işte. Bir kere pembe derken “e” leri geniş söylüyordu. Neydi o öyle ya, elma derken de “a” yı uzatıyordu. Ayy olacak iş değil.

Sonra geçenlerde karşı apartmana taşınan Mukadder Hanımı çaya davet etti. Güneyden göç etmişlerdi. Aynepişman olduuuu, öyle böyle değil. Çamaşırlarını 30 derecede yıkıyormuş, olacak iş mi? Pis kadın. Iyyyy. Balkonunda kuruyan sakız gibi çamaşırları görüp de aldanmıştı, kendi gibi titiz biri sanmıştı. Ama işte 30 derecede çamaşır yıkıyordu. Ay ne günlere kaldık.

Bundan birkaç ay önce de arada sırada pazarda

gördüğü Ayşe Hanım’ı davet etmişti. Çocukları biraz pasaklı gibiydi ama kadın çok tutumlu, ev ekonomisinde dikkatli gibiydi sanki. Severdi böyle kadınları. Bu zamanda bir kadın olarak önemliydi tabi mutfak ekonomisi. Dur demişti bir tanışayım. Bu sefer onun evine çaya gitti. Ama eve girer girmez ne büyük hata yaptığını anladı. Çünkü kadının evinde nerede eski şey var toplanmıştı. Belli ki durumları da yoktu. Ama nedense çocuklar çok mutlu görünüyordu. Hiçbir şeyin yeri belli değildi, karman çormandı. Etraf dağınık gibiydi de değil gibiydi. Ama kadın aradığı her şeyi de buluyor gibiydi sanki. ‘Benim çocuklar olsa onu bunu beğenmez, bir de mutlu olmasını bilmezlerdi bu evde. Şunlara bak, hiç söylenmiyor çocuklar’ diye içinden geçirdi. Kadın ortaya böyle köftemsi bir yiyecek getirdi. Tek bir yiyecek ve çay. Çocuklar atladılar yemeğe sevinçle. Birbirleri ile sohbet ederek, itişip kakışmadan, suratlarını asmadan, annelerinin içini kıymadan bir güzel karınlarını doyurdular. Ayşe Hanım tabi ona da ayrı bir tabak yapmıştı. Hem çok merak ediyordu hem de yemekte tereddüt ediyordu. Ne olduğunu bilmediği şeyleri ağzına sürmezdi. Huyu kurusun, değişiklikleri, değişik tatları, değişik insanları hiii hayatına sokmak istemezdi. Bir anlık tereddütten ve Ayşe Hanım’ın sıcak tavrından biraz da utanarak tadına baktı. Hımmmm, nefis. Sanki bildiği bir tattı bu ama çıkaramadı hemen, şekli bir değişikti sanki. Pek güzeldi ama bilmiyormuş gibi de davranmak istemedi ilkten. Şey gibiydi bu ama ney gibiydi, tadı çok tanıdıktı ama sanki başka bir şey gibiydi de. Sonra Ayşe Hanım kendiliğinden tarif vermeye başlayınca rahatladı:

- 2 bardak haşlanmış nohut
- 1 adet orta boy kuru soğan
- 2, 3 diş sarımsak
- 1 adet yumurta
- 2 yemek kaşığı un
- 1 ay kaşığı karbonat
- Maydanoz
- Kimyon
- Karabiber tuz
- Sıvı yağ

Tarifi dinlerken birden bir şey fark etti; aslında çok farklı bir yemek değıldi bu, çok bildiğı bir şeydi. Sadece aynı kırmızı kumaştan herkesin farklı elbiseler dikmesi gibi bir şeydi bu sadece. Herkesin dünyayı kendince yorumlaması gibi bir şey...

OTURUM ÖNERİSİ 6: KİM KİMDİR

Amaç: Katılımcıların kendi ön yargıları ve ayrımcılıkları ile ilgili tartışmalarını ve farkındalık kazanmalarını sağlamak

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anne ve babalar

Süre: 90 dakika

Materyal: Durum kartları ve bir kutu veya kâse

Uygulama:

Tanışma, Isınma (20 dk.)

Eğitmen, grup üyelerinden ayağa kalkmalarını, çember içinde yürümelerini, yürürken üyelerle göz teması kurmalarını ve tek kelimelik cümlelerle birbirlerine “merhaba” demelerini ister. Bir süre sonra, eğitmen bir katılımcının karşısına geçer, kendi adını söyler ve karşısına geçtiği üyeye yer değiştirirler. Yer değiştirdiği üye, gruptan istediği bir üyenin karşısına geçer ve adını söyler, yeniden yer değiştirilir. Eğitmen, herkesin birbirinin ismini öğrendiğini düşündüğünde; bu kez grubun ortasına gelir ve bir üyenin karşısına geçer, onun adını söyler ve onunla yer değiştirir. Grupta herkes diğerlerinin adını kolayca hatırlamaya ve hızlıca yer değiştirmeye başladığında oyuna son verilir.

Eksik Sandalye (20 dk.)

Sandalyeler çember şeklinde yerleştirilir. Bir üye ebe olur, çemberin ortasına gelir ve grupta ortak olabileceğini düşündüğü bir şey söyler; örneğin ‘Bu grupta evinde kedi besleyenler var.’, ‘Bu grupta bilimkurgu filmleri sevenler var.’, ‘Bu grupta ekmeğini kendi pişirenler var.’ gibi... O özelliği taşıyan kişiler sandalyelerinden kalkarak yer değiştirirler. Kalktıkları yere tekrar oturamayacakları, bu sayede ortadaki ebe de kendine yer bulabileceği belirtilir. Ayakta kalan kişi ebe olur ve yeni bir özelliği söyleyerek oyunu devam ettirir.

O Kim? (40 dk.)

Grubun ikiye bölünmesi sağlanır. (Dil bariyerini ortadan kaldırmak için aynı dili konuşanların bir araya gelmesine dikkat edilir.) Eşlerin karşılıklı rahatça konuşabilecekleri bir yere oturmaları söylenir. 5 dakika sohbet etmeleri ve kendilerini birbirlerine tanıtmaları istenir.

Eşler birbirini tanıdıktan sonra, tüm katılımcılardan ortadaki kutudan birer durum kartı çekmeleri istenir.

Önce eşlerden biri kendi durum kartındaki cümleyi okur ve durumla ilgili duygu ve düşüncelerini paylaşır. Ardından eşine aynı durum hakkında ne düşündüğünü ve neler yapacağını sorar. Daha sonra diğer eş kendi kartındaki durumu okur ve süreç aynı şekilde devam eder.

Eşler süreçlerini tamamladıktan sonra yeniden çemberde buluşulur. Her üye durumlarla ilgili paylaşımda bulunur. “Ben böyle düşünüyordum, ama arkadaşımın daha farklı düşündüğünü fark ettim” gibi...

Çözümleme Soruları:

- Kartlarda yazan durumların cevabını verirken zorlandınız mı? Neler hissettiniz? Neye göre karar verdiniz? Eşinizin sizden farklı düşündüğü oldu mu? Hiç o açıdan da bakmış mıydınız?
- Sizin de yaşamınızda farkına varmadan birine ayrımcılık yaptığınız ya da ön yargı ile yaklaştığınız bir durum var mı?

Çözümleme sırasında katılımcıları desteklemek için 66.sayfadaki bilgilerden faydalanabilirsiniz.

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

Durum Kartları

▶ Aşağıdaki dosyanın baskısını alıp, kutuları keserek durum kartlarını hazırlayabilirsiniz. Gruptaki katılımcı sayısı fazlaysa birden çok baskı alıp, aynı durum birkaç üyeye verilebilir ya da yeni durumlar eklenebilir. Ayrıca, grubun dil seviyesi ve tercüme ihtiyacı göz önünde bulundurularak sadece kısa metinli kartlar

Otobüse bindiniz ve sadece bir boş yer var. O da obez birisinin yanı. Ne yaparsınız? Neden?

Kardeşiniz evlenmeye karar verdiğini ve evleneceği kişiyi sizinle tanıştırmak istediğini söyledi. Tanıştığınızda şaşırdınız. O da ne? Gözleri görmüyor. Ne yaparsınız? Neden?

Yeni bir işe başladınız. İş arkadaşınız size çok samimi bir şekilde gülümseyerek “Hoş geldiniz!” dedi. Tam kafanızı kaldırıp “Hoş bulduk!” diyecekken yüzünün yanmış ve yanık izleriyle dolu olduğunu fark ettiniz? Onunla samimi bir arkadaşlık kurar mıydınız? Ne yapardınız? Neden?

Karşı komşunuz sizi çaya davet etti. Çok sevinerek onlara gittiğinizde komşunuzun başka bir dinden olduğunu öğrendiniz. Bundan sonra komşunuz ile ilişkiniz nasıl ilerler? Neden?

Uzun zamandan beri çalıştığınız iş yerine genç biri alındı. Birkaç ay sonra, sizin yükselmeyi beklediğiniz pozisyona onu yükselttiler. Nasıl hissedersiniz? Bundan sonra ona karşı nasıl davranırsınız?

Çocuğunuz okulda yeni bir arkadaş edindiğinden ve onunla çok iyi anlaştıklarından söz etti. Bir gün okula gittiğinizde, çocuğunuz sizi en iyi arkadaşı ile tanıştırmak istedi. Tam siz ‘Merhaba’ derken, çocuğun annesi ve babası geldi. Başınızı kaldırıp baktığınızda uzun saçlı, küpeli ve kollarında dövmesi olan bir babayla karşılaştınız. Ne düşünürsünüz? Nasıl tepki verirsiniz? Çocuğunuzun arkadaşı ile olan ilişkisine karışır mısınız? Neden?

Evinizi badana yaptırmaya karar verdiniz. Siz tam bulduğunuz kişi ile anlaşıpken, çevrenizdekiler başka birinden bahsetti. Tanışıp ondan da fiyat almaya karar verdiniz. Eve bakmaya gelen kişinin yaşlı olduğunu gördünüz. Sizin bulduğunuz daha genç biriydi. İş hangisine verirsiniz? Neden?

Okulun ilk günü, siz de çocuğunuz kadar çok heyecanlısınız. Okula gittiğinizde çocuğunuzun öğretmeni olarak mini etekli, makyajlı biri çıktı karşınıza. Ne düşünürsünüz? Öğretmenin dış görünüşü ilişkinizi nasıl etkiler?

Eşinizin uzaktan akrabası telefon etti ve bir iş için şehrinize geleceğini, birkaç gün sizde kalıp kalamayacağını sordu. Siz hiç tanımadığınız gibi, eşiniz de onu yıllardır hiç görmemiş ve nasıl birine benzediğini bile hatırlamıyor. Eşinizle konuşup, gelebileceğini söylediniz ve evinizin adresini verdiniz. Birkaç gün sonra kapı çaldı ve karşınızda kadın mı erkek mi olduğundan emin olamadığınız biri var. Ne düşünürsünüz? Ne yaparsınız? Neden?

Uzun otobüs yolculuğu yapıyorsunuz ve yan koltuğunuz boş. Otobüsteki tek boş koltuk da o. Rahat rahat seyahat edeceğiniz için kendinizi şanslı hissediyorsunuz. Otobüs hareket ediyor ve tam çıkış kapısından gelen yolcuyu beklemek için duruyor. Koltuk değnekleri ile gelen kişi sizin yanınıza oturuyor. Ne hissedersiniz? Ne düşünürsünüz? Ona karşı tavrınız ne olur?

OTURUM ÖNERİSİ 7: BEN ANNE BABA OLSAM / BEN ÇOCUK OLSAM

Amaç: Katılımcıların kendi ebeveynlik tutumları ve yaşam rolleri ile ilgili farkındalık kazanmalarını sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli aileler (anne, baba, çocuk/lar olarak birlikte)

Süre: 90 dakika

Materyal: -

Uygulama:

Tanışma (20 dk.)

Eğitmen bir tanışma oyunu oynayacaklarını, ilk olarak kendisinin adını söyleyeceğini, ardından sağında yer alan üyenin önce kendi adını daha sonra eğitmenin adını söyleyeceğini ve oyunun sırayla her üyenin kendi adı ile birlikte kendi adından önce söylenen tüm adları tekrar etmesiyle süreceğini belirtir. Oyun başlatılır ve tüm üyeler isimleri söyleyene kadar devam ettirilir.

Postacı (20 dk.)

Grup oturarak daire olur. Eğitmen grubun ortasına girdikten sonra, kendisinin postacı olduğunu belirtir. Önce adını söyler, ardından yapmaktan çok hoşlandığı bir şeyi paylaşır ve sonra bir yönerge verir. Bu yönergenin gruptaki bazı üyelerin ya da herkesin yer değiştirmesini sağlayacak bir yönerge olması gerekir. Örneğin; siyah ayakkabı giyenler, gözlük takanlar, Suriyeli olanlar, yemek pişirmeyi sevenler, okula gidenler, kalabalık ailede büyüyenler gibi. Katılımcıların, yönerge söylendikten sonra yer değiştirerek başka bir sandalyeye oturmaları gerekir. Ebe olan postacı da bu arada yer kapmaya başlar. Oyun yeni ebeler ve sorularla sürdürülür. Her ebe önce adını, sonra yapmaktan çok hoşlandığı bir şeyi söyler ve yönergesini paylaşır.

Aile Oyunu (40 dk.)

Katılımcılardan anne, baba ve çocuk olmak üzere üçer kişilik gruplara ayrılması istenir. Her aile kendisi bir grup olabilir ya da her grupta bir anne, bir baba ve bir çocuk olacak şekilde de gruplara ayrılabilirler.

Birlikte evcilik gibi oyunlar ya da seyircisiz tiyatrolar oynanacağı açıklaması yapılır. Daha önce deneyimlemedikleri rolleri deneyimleyecekleri belirtilir ve bunun tadını çıkarmaları istenir. Ardından, ilk oyun başlatılır.

1. Oyun: Gruptaki çocuğun ‘baba’ rolüne, annenin ‘çocuk’ rolüne, babanın ise ‘anne’ rolüne girmeleri sağlanır. Ardından evde daha önce yaşadıkları bir sorunu düşünmeleri istenir. Bu, çocuğun ısrarla istediği (bir oyuncak aldırma gibi), ailenin ise kabul etmediği bir şey olabileceği gibi, anne/babanın çocuktan beklediği (bilgisayarda oyun oynamayı bırakması gibi) ve çocuğun yapmadığı bir şey de olabilir. Buldukları sorunu, aldıkları rollere girerek oynamaları istenir.

2. Oyun: Gruptaki çocuğun ‘anne’ rolüne, annenin ‘baba’ rolüne, babanın ise ‘çocuk’ rolüne girmeleri sağlanır. Ardından, birinci oyunu bu kez bu oyundaki rollerine girerek oynamaları istenir.

3. Oyun: Herkesin kendi rolünde olacağı belirtilir ve aynı sorunu bu kez kendi rollerinden oynamaları istenir. Oyunun sonunu istedikleri gibi değiştirebilecekleri belirtilir.

Çözümleme Soruları:

- Rollere girebildiniz mi?
- Girdiğiniz rollerde neler hissettiniz?
- Kendi rolünüz dışında sizi en çok zorlayan rol hangisi idi?
- Sizin çocuk rolünde olduğunuz oyunda, anne ve babanız sizi anlayabildi mi? Neler hissettiniz?
- Çocuk rolünde anne ve babanızdan size nasıl tepki verdiler? Neler hissettiniz? Sizi anladılar mı?
- Burada fark ettiğiniz deneyimi günlük hayatınıza nasıl geçirirsiniz?

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

OTURUM ÖNERİSİ 8: BİZİM ŞARKILARIMIZ

Amaç: Katılımcıların müziğin birleştirici evrensel dilini ve ortaklaştıkları değerleri fark etmelerini sağlamak.

Hedef Kitle: Türkiyeli ve Suriyeli anne ve babalar

Süre: 70 dakika

Materyal: Şarkı dosyaları

Uygulama:

Yapıldığında Neşelenirim (10 dk.)

Katılımcılar çember olurlar. Eğitimci elindeki topu birine atarak oyunu başlatır. Top atılan katılımcı “Bana yapıldığında neşelenirim” cümlesini kurar. Grubun kalanı ise top atılan katılımcının söylediği şeyi yapıyormuş gibi hareketler yaparlar. Örneğin; katılımcı “Bana kahve yapıldığında neşelenirim.” dediyse diğer katılımcılar kahve ikram ediyormuş gibi ellerini öne uzatırlar. Tüm katılımcılar kendilerini neşelendiren bir şey söyleyene kadar oyuna devam edilir. Tüm fotoğraflar grup çemberinin ortasına yerleştirilir. Her üyeden bir fotoğraf alması, o fotoğrafa dair düşünmesi ve aşağıdaki sorularla zihninde bir hikâyeye oluşturması istenir.

Şarkılarımız (35 dk.)

Eğitmen, kendisine daha önce iletilen 2 şarkıyı sırayla dinletir: Ümmü Gülsüm'den Aqbal Al Layl ve Yıldırım Gürses'ten Bir Garip Yolcuyum Hayat Yolunda. Şarkıların sözleri Arapça ve Türkçe bilen veliler tarafından çevrilir ve sözler birbiri ile karşılaştırılır.

Çözümleme Soruları:

- Bu şarkıyı ilk duyduğunuz zamanı hatırlıyor musunuz?
- Bu şarkı size ne hatırlatıyor?
- Şarkıyı duyduğunuzda aklınıza hangi anılarınız geliyor?
- Bazı parçaların sözleri tamamen farklı olmasına rağmen hem Arapçasının hem de Türkçesinin bu kadar sevilme nedeni ne olabilir?
- Hangi şarkının önce hangi dilde yapıldığının sizce bir önemi var mı?
- Şarkıların içinde yarattığı hisse odaklanacak olursanız hiç bilmediğiniz lisandaki bir şarkıyı sevebilir misiniz? Neden?
- Şarkılar gibi iki kültürde benzer ya da ortak olan başka neler geliyor aklınıza?

Çözümleme sırasında katılımcıları desteklemek için 66.sayfadaki bilgilerden faydalanabilirsiniz.

Vakit kalırsa aşağıdaki şarkılardan seçilerek dinletilebilir.

- Fadel Shaker - Akdeb Aleek & Ferdi Tayfur - Yaktı Beni
- Farid Al-Atrache - Hebeena Hebeena & Ferdi Özbeğen - Rabbena
- Karol Sakr - Gheltan Ktir & Ajda Pekkan - Aynen Öyle
- Saber El Rebai - Sidi Mansour & İbrahim Tatlıses - Mavişim
- Samira Said - Shaeet El Dorof & Mustafa Sandal - Demo
- Tarkan & Elissa - Kuzu Kuzu
- Samira Tawfik - Ya Ayn Mulayitayn & Erkin Koray - Şaşkın

Bizim Şarkımız (15 dk.)

Katılımcılardan 3 gruba ayrılmaları ve gruplar halinde birer şarkı oluşturmaları, şarkıların sözlerinin Türkçe ve Arapça olmak üzere karışık olması istenir. On dakika sonunda grupların şarkıları dinlenir.

Kapanış (10 dk.)

Genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra hep beraber bir vedalaşma yöntemi belirlenir ve o yöntemle oturum sonlandırılır.

Ayrımcılık, Ön Yargı ve Kalıp Yargılara Dair

Ayrımcılık ayırmak ve ayırım kelimelerinden gelir. Ayırmak için yapılması gereken şey, iki şeyin birbirinden farklılıklarını belirlemek suretiyle onları sınıflamaktır. Ayırımın amacı nitelik ve nicelik bakımından birinin diğerinden daha üstün ya da iyi olduğu varsayımına dayanır. Bu varsayım kimi zaman inanca dönüşerek toplulukları ya da bireyleri toplumsal yaşamda ayrımcılık yapmaya götürebilir. En nihayetinde bu ayrımcılığa dayalı olarak toplumda bazı kişiler siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel haklarını kullanmada engellemeler ile karşılaşır.

Ayrımcılık çoğu zaman cehaletten, ön yargılardan ve kalıplaşmış yargılardan kaynaklanır. Çoğu insan yabancı görünen veya bilinmeyen şeylerden korktuğu için, görünüşü, kültürü veya davranışları yabancı gelen kişilere kuşkuyla bakar, hatta onlara karşı şiddet kullanmaya yönelebilir. Herhangi bir kişiyi ast duruma düşüren veya marjinal konuma iten tutum, eylem ve kurumsal pratikler ayrımcılık sayılabilirler (Flowers, 2010:215).

Ayrımcılık meselesi bir kısırdöngü biçiminde yürür. Bu kısırdöngüde temel olarak kalıp yargı, ön yargı, ayrımcılık, eşitsizlik ve şiddet unsurları yer alıyor. Bu kavramları aşağıdaki tanımlardan faydalanarak katılımcılara açıklayabilirsiniz:

Ön Yargı: Farklı grupların birbirine yanlı ve olumsuz tutum almalarıdır. Duygu içerir. Birinde bulunan herhangi bir özelliği sorun olarak algılamak ya da aşağı görmek anlamına gelir.

Kalıp yargı: Toplumsallaşma sürecinde öğrenilen bilgiler, genellemelerdir. Bilişseldir. Aynı özelliklere sahip tüm insanlara aynı varsayımlarla yaklaşmayı getirir. Kalıp yargılar yüzünden, belli özelliklere sahip kişiler söz konusu olduğunda hepimizin zihninde benzer imgeler canlanır.

Ayrımcılık: Ön yargının davranışa dönüşmesidir.

Ayrımcılık, birilerinin insan haklarının gerçekleşmemesine yol açar ve herkesin insanlık onuru bakımından eşit olduğu ilkesine ters düşer. Hak ve hizmetlere erişim noktasında herkes eşittir.

Kendi davranış ve tutumlarımızda ön yargıyla karşılaşmaya hazırlıklı olmalıyız. Belli bir gruba mensup kişilerden bazılarının başarısını, zenginliğini veya yapabilirliğini öne çıkaran “Suriyeli ama çalışkan” gibi söylemler de ayrımcıdır.

“Doğrudan ayrımcılık” kişinin doğrudan haklarından mahrum edilmesi, “dolaylı ayrımcılık” konulan kuralın kişiyi dolaylı olarak haklarından mahrum etmesi (örneğin; 1.80’den kısa olanlar pilot olamaz biçiminde bir kararın kadınlara dolaylı ayrımcılığa yol açması) ve “dolaylı ayrımcılık” ise kişinin çevresindeki bir başkasının özellikleri dolayısıyla ayrımcılığa maruz kalmasıdır (örneğin; engelli bir çocuğun annesinin çocuğun yaratabileceği olası sorunlar düşünülerek buluşmalara davet edilmemesi). “Geçici olumlu önlem” (pozitif ayrımcılık) kavramı ise uzun süre sistematik ayrımcılığa maruz kalan kişilerin desteklenmesi için alınan olumlu önlemleri ifade eder (meclisteki kadın kotasının artırılması gibi).

Şiddet: İnsan haklarının ihlal edilmesi anlamına gelir. Kişinin haklarından mahrum biçimde, insanlık onuruna yaraşır şekilde yaşayamaması şiddete uğraması demektir.

Kullanılan Kaynaklar:

Çayır, K. ve Ayan Ceyhan, M. (2012). Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

YanYana İlkokullar İçin Psikososyal Destek Programı Yuva Derneği, Birlikte Yaşam: Göç ve Sosyal Uyum Eğitimi

 birizdernegi.org yanyana.biz

 [/birizdernegi](https://www.instagram.com/birizdernegi) [/birizdernegi](https://twitter.com/birizdernegi) [/birizdernegi](https://www.facebook.com/birizdernegi) [Bir İZ Derneği](https://www.youtube.com/BirIZDerneği)